

SHA-PLAN

Denne SHA-planen skal være ferdig utarbeidet før oppstart på bygge- og anleggsplassen. Den skal oppbevares tilgjengelig for alle, og oppbevares i 6 måneder etter at arbeidene er ferdig.

Se ved behov: Veileder for utfylling av plan for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø.

Prosjektnummer:100674

Prosjektnavn:Bygg for hundetjenesten

Dokumentnummer: FBEVE 00-02

1.00	Etablering av SHA plan	28.04.21	Richard Olsen		
Revisjon	Revisjonen gjelder	Dato:	Utarb. av	Kontr. av	Godkj. av
Utarbeidet av:		100674/Bygg for hundetjenesten.			
	FORSVARSBYGG	Dokumentnummer: FBEVE 00-02		Antall sider:	

INNHALDSFORTEGNELSE

1. INNLEDNING	3
2. ORGANISASJON (BHF §8A).....	4
3. FREMDRIFTSPLAN (BHF §8B).....	6
4. SPESIFIKKE TILTAK (BHF §8C).....	6
5. ENDRINGSBEHANDLING IHT BYGGHERREFORSKRIFTEN (BHF §8D).....	15

Vedleggsoversikt

EVE-SHA 01-01 SHA-bestemmelser

EVE-SHA 01-10 Instruks ulykke

EVE-SHA 01-11 Havarisonekart

EVE-SHA 01-16 Skjema for endringsbehandling

1. INNLEDNING

SHA-planen er byggherrens verktøy for å sikre at risikoforholdene i dette prosjektet håndteres på en forsvarlig måte. SHA-planen skal være lett tilgjengelig for arbeidsgivere og arbeidstakere på bygge- og anleggsplassen. Alle plikter å sette seg inn i SHA-planen og sikkerhetsbestemmelsene som gjelder for byggeplassen.

Byggherre for prosjektet er Forsvarsbygg, Postboks 405 Sentrum, NO-0103 OSLO
Org.nr.: 975 950 662

Prosjekt 100674 – Bygg for hundetjenesten. Prosjektet omfatter prosjektering og bygging av nytt Bygg for Hundetjenesten på Evenes flystasjon. Arbeidet skal utføres som totalentreprise. Det skal etableres et bygg med tilhørende tilknytning til eksisterende infrastruktur. Utomhus inngår.

Oppgaven med å utarbeide, oppdatere og distribuere SHA-planen:

Prosjektfase	Funksjon	Kontaktperson og virksomhet	E-post
Planlegging	PL		
Detaljprosjektering	KP		
Utførelse	KU		

Byggherren er ansvarlig for at SHA-planen blir utarbeidet, oppdatert og gjort kjent på bygge- eller anleggsplassen. Entreprenør (arbeidsgiver) har informasjonsplikt om alle SHA-tiltak til arbeidstakere og verneombud. I tillegg skal alle verneombud ha informasjon om SHA-planen før oppstart av bygge- eller anleggsarbeidet.

2. ORGANISASJON (BHF §8_A)

Prosjektet er organisert som en Totalentreprise.

Funksjoner i prosjektet	Kontaktperson og virksomhet	Telefon og e-post
Byggherrens representant Forsvarsbyggs prosjektleder (PL)	Rolf Inge Jenssen	90 10 84 38 Rolf.inge.jenssen@forsvarsbygg.no
Koordinator prosjektering (KP)		
Koordinator utførelse (KU)		
Byggeleder (BL)		
Hovedbedrift på byggeplass etter IK-forskriften		
Hovedverneombud		
Prosjekteringsleder/prosjektgruppeleder		
Prosjekterende		
Anleggsleder		
Entreprenør 1		
Entreprenør 2		
Underentreprenør 1		
Enkeltpersonforetak		

Organisasjonskart

Totalentreprise

3. FREMDRIFTSPLAN (BHF §8B)

Hoved fremdriftsplan for arbeidet:

Nr	Beskrivelse	Dato
1	Byggestart	
2	Delmål, viktig milepæl	
3	Ferdigstillelse bygg	
4	Overtakelse fra entreprenør	

< Det skal også utarbeides en detaljert fremdriftsplan. Denne skal beskrive når og hvor de forskjellige arbeidene skal utføres, samordning/koordinering og rekkefølgen på arbeidene, og hvor mye tid som er avsatt til de enkelte arbeider. Det skal fremgå i hvilket tidsrom de spesifikke tiltakene må iverksettes, og evt. krav til rekkefølge der dette er relevant. Fremdriftsplan som ikke egner seg til å tas inn i SHA-planen, skal være tilgjengelig sammen med SHA-planen.

Skriv inn faktisk plassering for oppdatert fremdriftsplan, f.eks HMS-tavle, for å sikre at denne er tilgjengelig for alle.

Eksempelvis *kan* lenk til fremdriftsplan deles her.

4. SPESIFIKKE TILTAK (BHF §8C)

Forsvarsbygg har vurdert risikoen av de valg som byggherren har foretatt i prosjektet, og meddelt de prosjekterende resultatet.

Prosjekterende har kartlagt og beskrevet risikoforholdene som krever spesifikke tiltak ut fra valgene som prosjekterende har tatt i prosjektet. Spesifikke tiltak knyttet til arbeider som kan innebære fare for liv og helse skal beskrives. De spesifikke tiltakene er basert på risikovurderinger byggherren og de prosjekterende har utført i forbindelse med planlegging og prosjektering av prosjektet. Dette gjelder for risikoforhold som følge av byggherrens og de prosjekterendes «valg». De spesifikke tiltakene beskriver hvordan et arbeid som innebærer fare for liv og helse skal utføres, slik at arbeidstakerne ikke utsettes for fare.

Entreprenør skal planlegge sine arbeider ut fra de risikoforhold som er beskrevet i SHA-plan. Entreprenøren skal foreta løpende risikovurdering og skal melde til KU evt. risikoforhold som ikke er beskrevet i planen, og som skyldes byggherrens eller de prosjekterendes valg.

Med bakgrunn i byggherreforskriftens § 8 c gjenstår følgende risikoer, som entreprenørene skal innarbeide i sitt internkontrollsystem:

Aktivitet/Farekilder	Fare/uønsket hendelse	Spesifikke tiltak	Referansedok.	Ansvarlig for tiltaket
Generelt				
<p>Adkomst til anleggs- og riggområder Uvedkommende kan komme inn i anleggsområdet. Brudd på Byggherreforskriftens § 15.</p> <p>Evenes flystasjon (basen) er underlagt militære restriksjoner og adgangskontroll. Risikoen gjelder i hovedsak andre aktører som allerede har adgang til basen.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Fare for andre aktører skader, saboterer eller fjerner PVU eller andre sikringstiltak på byggeplass. 	<ul style="list-style-type: none"> - Det må tilrettelegges for registrering av HMS-kort, slik at krav til elektronisk oversiktsliste over ansatte på byggeplassen overholdes. HMS-kort bæres synlig for å skille arbeidstakere med andre aktører. - Anleggsområdet til entreprenøren skilles med «anleggsområde, adgang forbudt». Aktører som har behov for adgang skal avklare dette med entreprenør. Entreprenør bortviser uvedkommende anlegget. 	<p>BHF §15</p> <p>Master riggplan (tilgjengelig her)</p>	<p>ENT</p>
<p>Inntransport av utstyr, eksterne leverandører. Det vil foregå levering av materialer og utstyr til riggområder og til lokale lagringsplasser nær anleggsområdene.</p> <p>Sjåførene vil ikke være kjent på anleggsområdet, og kan kjøre feil inn på området til Avinor hvor sivil luftfart opererer.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Fare for konflikt eller kollisjon med sivil luftfart. - Fare for at leverandører kommer inn på risikofylte anleggsområder - Fare for nedstenging av rullebane og luftrom 	<ul style="list-style-type: none"> - Alle eksterne transportere, leverandører og annet personell som ikke er autorisert skal eskorteres inn på base og bygg- og anleggsplassen. Personell som regelmessig transporterer og leverer tjenester bør autoriseres. - Byggherre utarbeider riggplan (master riggplan) som angir sperringer mot Avinors område, samt andre begrensninger. Entreprenør distribuerer og gir opplæring til sine underentreprenører og leverandører/transport. 	<p>SHA-bestemmelser</p> <p>Master riggplan (tilgjengelig her)</p> <p>Prosedyre for innmelding av besøk - P-EVE 04 S Innmelding av besøk</p>	<p>ENT</p>
<p>Anleggstrafikk Arbeid vil foregå over et stort område, med flere samtidige aktiviteter innenfor egen entrepris og i andre tilstøtende entrepriser.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Fare for kollisjoner og påkjørsler mellom maskiner. - Fare for påkjørsel arbeidere 	<ul style="list-style-type: none"> - Det skal settes av tilstrekkelig plass i rigg- og lagringsområder slik at store maskiner og biler kan manøvrere på en sikker måte. Anleggsområder og lagerplasser utformes med separat inn- og utkjøring, eller med snuhammere som muliggjør sikker vending. Dette skal fremgå 	<p>SHA-bestemmelser</p> <p>Master riggplan (tilgjengelig her)</p>	<p>ENT</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Stor trafikk med anleggsmaskiner, masse-transport, utstyr og mannskapsbiler. - Driftspersonell fra Forsvarsbygg, Forsvaret, Air BP og andre aktører har lokaler inne på flystasjonen og har tilgang til bygg- og anleggsområdet og adkomstveier. - Generell fartsgrense på Evenes Flystasjon er 30km/t. 	<ul style="list-style-type: none"> - Fare for kollisjon og påkjørsel mellom anleggstrafikk og annen trafikk/gående. 	<p>av riggplan. Dumpere, hjullastere og lastebiler skal være utstyrt med ryggealarm og/eller ryggekamera.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Personell fra entreprenør/ leverandør og byggherre skal bruke synlighetstøy. - I områder hvor sikkerhetssone til grøft eller annen fare eller arbeidsområde ikke kan opprettholdes, skal fartsgrensen settes ned fra 30 km/t til en hastighet entreprenør gjennom en risikovurdering (ut fra forholdene) kommer frem til. - Det er etablert master riggplan. Entreprenører gir innspill til denne fortløpende. Forsvarsbygg har ansvar for oppdatering av denne. Gående skal varsles og sikres, og så langt som mulig skilles fra anleggstrafikk. - Sikkerhetssone mellom trafikk og fare/ personell skal vurderes ut fra forholdene. - Byggherren er ansvarlig for informasjon om bygg- og anleggsarbeid til andre aktører på Evenes Flystasjon. - Koordinering av massetransport mellom de ulike prosjektene på anlegget. - Planlegge og etablere oversiktlig anleggsveier, adkomstsoner, anleggsgjerder og møteplasser. 	<p>Statens vegvesens håndbok N301</p>	
<p>COVID-19</p> <p>-Sykdom på basen</p>	<p>Spredning av sykdom</p> <p>Nedstengning av aktiviteter</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Ved sykdomsutbrudd skal retningslinjer gitt fra FHI og Forsvarsbygg etterleves. Disse finnes under KFB Evenes Fellesinformasjon på Interaxo og på FHI sine nettsider. - Entreprenør skal risikovurdere smittevern for sine ansatte. 	<p>Forsvarsbygg sin instruks ved mistanke eller smitte av Cov-19 på Evenes Flystasjon – Instruks tilgjengelig her.</p>	<p>ENT/FB</p>

Kjemikalier Kjemikalier som brukes eller frigjøres ved arbeidsoperasjon, gjennom eksempelvis aerosoler, støv, røyk, gass og damp.	<ul style="list-style-type: none"> - Eksponering for helseskadelig stoffer gjennom; Akutt giftig eks.: Sprut på øye, etseskader på hud, og Helseskader ved eksponering av farlige stoffer over lengre tid 	<ul style="list-style-type: none"> - Stoffkartotek tilgjengelig på arbeidsstedet. - Bruk av godkjent korrekt verneutstyr ihht databladet - Tilgang til å skifte ut verneutstyr som er forurenset eller på annen måte forringet. - Riktig deponering av farlig avfall. - Substitusjonsplikten 	SHA-bestemmelser Forskrift om utførelse av arbeid, kap. 2	ENT
Fremdrift <ul style="list-style-type: none"> - Planlegging, samordning og koordinering mot grensesnitt 	<ul style="list-style-type: none"> - Tidspress for ferdigstilling - Forsinkelser 	<ul style="list-style-type: none"> - Koordinering mot FB, samordningsmøter ved behov. - Obligatorisk deltakelse i KU sine koordineringsmøter en gang pr. uke (Forsvarsbygg). 	Se kap. 3 – fremdriftsplan Fremdriftsplan for prosjektet	ENT/FB
Prosjektsesifikk				
Gravearbeider, arbeid i grunnen (tilkoblinger) <ul style="list-style-type: none"> - Det ligger mye infrastruktur i grunnen, bl.a. høyspentkabler, vann-, spillvann- og overvannsledninger, lavspentkabler og tele- og fiberkabler. - Oversikten kan være mangelfull - Ny infrastruktur vil krysse eksisterende høyspentkabler flere steder - Arbeid nær drivstoffledning – ny 	<ul style="list-style-type: none"> - Personskade Strømgjennomgang Brannskade klemskade - Materielle skader/Økonomi 	<ul style="list-style-type: none"> - Gravemelding, kabelpåvisning og innmåling av kabler skal være utført forskriftsmessig før graving starter. - Maskinfører skal entydig og klart være informert hvor kabler befinner seg før graving starter, uavhengig om entreprenøren velger å bruke maskinstyring (hvis tillatt) eller manuell innmåling og merking. - Entreprenør skal presentere for byggherre rutine for sikker graving. - Alt arbeid på/nær høyspentkabel (max 2 meter) skal skje etter anvisning fra leder for sikkerhet – LFS (høyspent). - Entreprenør er ansvarlig for at høyspentkabler, fuel- og VA-rør påvises og avmerkes før gravearbeider starter. 	SHA-bestemmelser Forskrift om utførelse av arbeid FSE (forskrift) Rutine for gravemelding på Evenes Flystasjon. Link tilgjengelig her .	ENT/FB

<p>infrastruktur vil krysse eksisterende anlegg.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - Ved graving i nærhet til fuel-rør skal forsiktig graving praktiseres. Samt røyking, varmt arbeid eller annen bruk av ild skal ikke forekomme i grøft hvor drivstoffledning befinner seg før tilstand og status er sjekket - Ved graving skal det aldri være personell i gravegrop mens maskinarbeid pågår. - Det skal utøves en sikkerhetsavstand på minimum 5 meter mellom personell og gravested ved graving. - Fuelanlegg er tomt under utbygging på Evenes. Drivstoffledning passer området. 		
<p>Åpne grøfter, gravegroper og skjæringer i anlegget.</p> <p>Arbeidet vil foregå over et stort område, med flere samtlige aktiviteter innenfor egen entrepriser og i andre tilstøtende entrepriser og aktører.</p> <p>Se pkt om <i>arbeid i høyden</i>.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Fare for fall i grøft, gravegroper og utenfor skjæringskant. - Fare for utforkjøring og påfølgende påkjørsel av arbeidere i grøft 	<ul style="list-style-type: none"> - Grøfter, groper, skjæring med høyde inntil enn 1 meter skal varsles (gjerde eller skilting og belysning) - Grøfter, groper, skjæring med høyde/dybde fra 1 meter skal sikres mot fall med rekkverk eller byggegjerde. - Grøfter nær trafikkert vei skal varsles og sikres mot utforkjøring enten med rekkverk eller sikkerhetssone. Dersom sikkerhetssone på 4 meter ikke kan opprettholdes skal grøft sikres med «kjøresterkt» rekkverk eller sikring. Sperrestein kan benyttes, men skal da monteres etter produsentens brukermanual eller anvisning. 	<p>SHA-bestemmelser</p>	<p>ENT</p>
<p>Graving og boring</p> <p>Det kan ligge igjen udetonert sprengstoff etter tidligere sprengningsarbeider på området.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Skader på personell og anleggsmaskiner 	<ul style="list-style-type: none"> - I områder med tidligere sprengningsarbeider må fjellet avdekkes med forsiktig graving og deretter spyles for å fjerne eventuelle rester av udetonert sprengstoff. - Anleggsmaskiner som benyttes nær slike områder skal ha sikkerhetsglass. - Dersom entreprenør mistenker udetonert sprengstoff, skal dette meldes umiddelbart. 	<p>SHA-bestemmelser</p> <p>Instruks ved funn av sprengstoff – tilgjengelig her.</p>	<p>ENT</p>

<p>Graving av og arbeid i grøfter og groper</p> <ul style="list-style-type: none"> - Det skal etableres grøfter og kummer med dybde ned til ca. 4m. - Grunnforhold er ikke kartlagt i detalj. Mye fjell (behov for sprengning) og noe myr er registrert. - Det antas ikke behov for spunting. 	<ul style="list-style-type: none"> - Personskader - Skader på materiell og utstyr 	<ul style="list-style-type: none"> - Behov for sikring av grøfteskråninger må vurderes fortløpende ut fra massenes beskaffenhet og nedbørsforhold. - Det skal utarbeides plan for grøfter dypere enn 2 meter. - Aktuelle tiltak kan være bruk av grøftekasser eller annen tilsvarende sikring. - For utsprengte grøfter kan det være behov for fjell rensk og sikring. - Masser skal ikke lagres på grøftkant. - Grøftkant skal til enhver tid være sikret mot fallende gjenstander. - Se eget punkt om sprengning. 	SHA-bestemmelser	- ENT
<p>Arbeid i grøfter og groper</p> <p>Ved sterk nedbør kan det være fare for vannfylte grøfter og masseutglidning</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Drukningfare 	<ul style="list-style-type: none"> - Utstyr for lensing av grøfter skal være tilgjengelig på byggeplass. - Utstyret skal være dimensjonert til å ta unna regnvann og tilsig som kommer ned i grøften. - Det skal tilrettelegges for sikker adkomst og rømning fra alle grøfter og groper. - Ingen skal arbeide alene i grøfter eller groper. - Grøfter som etableres for sedimentering sikres med gjerde eller rekkverk. 	SHA-bestemmelser	- Ent.
<p>Arbeid med grøfter</p> <p>Grøfter kan bli stående åpne i lange perioder, bl.a. i forbindelse med legging av fjernvarmerør.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Personskader - Skader på materiell og utstyr 	<ul style="list-style-type: none"> - Grøfter dypere enn 1m skal sikres med anleggsgjerde eller rekkverk. - Forskriftskrav til rekkverk gjøres gjeldende fra 1m. 		- Ent.
<p>Lossing av rør og utstyr.</p> <p>Heising og annen håndtering av rør, kummer og tungt utstyr som transporteres inn og</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Fare for klemskader og skader fra fallende gjenstander. 	<ul style="list-style-type: none"> - Lager- og losseplasser skal tilrettelegges med tilstrekkelig plass slik at et tilstrekkelig stort område kan sperres av under løft. 	SHA-bestemmelser	- Ent

<p>internt i anlegget og losses på plassen.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Last kan ha forskjøvet seg og løsnet under transport og komme i utilsiktet bevegelse eller falle ned ved lossing. <p>Masser eller stein kan falle ned fra dumper/lastebilasse. Enten ved skjevlasting, overlast eller at masser/stein blir liggende på kasse-kant.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Fallende gjenstander fra kasse kan skape farlige trafikale situasjoner. 	<ul style="list-style-type: none"> - Entreprenør skal ha rutine for sjekk av last og surring før karmen åpnes, personer entrer lasteplan eller før arbeidere går i nedfallsone for last - Entreprenør skal ha en rutine for hvem og hvordan last blir sjekket og sikret før transport. - Ras eller fallende gjenstander fra transport skal ikke forekomme i anlegget eller på offentlig vei. 		
<p>Arbeid i kummer og annet arbeid som kan medføre kontakt med avløpsvann</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ved nedstigning i kummer kan det være fare for helsefarlige gasser og oksygenmangel. <p>Kontakt med avløpsvann og slam medfører smittefare.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Personskader 	<ul style="list-style-type: none"> - Entreprenør skal ha rutine for entring av kum, som bl.a. beskriver metode for gassmåling, vakthold og utstyr for evakuering fra kum. - Personer som kan komme i kontakt med avløpsvann og slam skal ha relevante vaksiner. 	<p>Master riggplan (tilgjengelig her)</p>	<p>Ent.</p>
<p>Brann og/eller eksplosjon</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Fare for brann og/eller eksplosjon 	<ul style="list-style-type: none"> - Riggplan med markering av eksplosiver - Drivstoff oppbevares på doble tanker - Ekstra beredskapstiltak – brannvakt - Sveiseprosedyre (varmt arbeid) - Sikre drivstofftanker for påkjørsel - Risiko vurdere arbeid som har fare for eksplosjon, eksempelvis sprengningsarbeid. 	<p>Forskrift om utførelse av arbeid.</p>	<p>ENT</p>
<p>Sprengning</p> <ul style="list-style-type: none"> - Mye sprengningsarbeid for etablering av grøfter. 	<ul style="list-style-type: none"> - Personskade - Skade på materiell og utstyr 	<ul style="list-style-type: none"> - Byggherre utarbeider rutine for sprengning - Salveplan sendes byggherre for innsyn 1 time før salve trykkes av. 	<p>SHA-bestemmelser</p>	<p>ENT/FB</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Mange aktører og mange adkomstveier - Treff av utilsiktet sprut fra salve - Utilsiktet steinsprut kan treffe sivil luftfart og tilhørende kritisk infrastruktur. - Ved sprut eller andre sprengningshendelser som påvirker luftoperativt område skal Avinor varsles umiddelbart etter salve. 	<ul style="list-style-type: none"> - Fare for nedstengning av rullebane og luftrom 	<ul style="list-style-type: none"> - Flytårn (Avinor) skal varsles før sprengning og senest når salveplan sendes byggherre. 	<p>Rutine for sprengning, lenke her.</p>	
<p>Arbeid i høyden Bruk av stiger og trappestiger til arbeid og adkomst.</p> <p>Ergonomiske utfordringer pga.:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) Tunge løft b) Uheldige arbeidsstillinger med hendene over skulderhøyde 	<ul style="list-style-type: none"> - Personskader - Klemfare - Skader på materiell og utstyr - Fallskader 	<ul style="list-style-type: none"> - Planlegging av kollektiv sikring. Sikring av arbeidstaker i høyden i forhold til krav og prosedyrer. - Stiger skal kun benyttes til adkomst. - Trappestiger (gardintrapper) skal benyttes til lett arbeid og skal være godkjente. - Bare bruk av sikker arbeidsplattform for arbeid i høyden, enten stillas eller lift der det kreves at underlag er plant, for eksempel kan gulv støpes først for å oppnå slett og stødig fundament/underlag. - Avsperring av områder under arbeidsområde. (Sikkerhetssoner) - Entreprenøren utarbeider skriftlig rutine for rotasjon i utførelsen av jobben at det tas hensyn til tid til hvile og restitusjon. - Bare bruke arbeidstakere som har nødvendig opplæring. - Entreprenør må ha rutiner for planlegging av løfteoperasjoner. - Entreprenør må gjøre egen risikovurdering ved vanskelige værforhold – vind. 	<p>SHA-bestemmelser</p> <p>Rutiner for bruk av trappestiger på Evenes Flystasjon – lenke her.</p>	<p>ENT</p>
<p>Støv</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Helseskader 	<ul style="list-style-type: none"> - Entreprenøren skal lage arbeidsinstruks eller rutine for støv reduserende tiltak ved utførelse av 	<p>SHA-bestemmelser</p>	<p>Ent.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - Støv fra anleggsvirksomhet i adkomstvei eller område rundt arbeidsplass. - Støv ved boring i kvartsholdig fjell 		<p>arbeider. Arbeidsinstruksen skal oversendes byggherren før oppstart.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Det kan forekomme boring i kvartsholdig fjell. I slike tilfeller skal utførende entreprenør for boringen gjennomføre egen risikovurdering. Tiltak skal følge administrativ norm for bergarbeid (Kvartsoverenskomst). Tiltak som blir vedtatt skal følges av alle som jobber i og rundt dette området. 		
<p>Fundamentering. -Etablering av grunnmur på avrettet grunn.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Fare for skade fra oppstikkende armeringsjern 	<ul style="list-style-type: none"> - Kabelpåvisning. Egen rutine i FB for gravemelding skal følges. - Avklaringer med FB. - Forsiktig graving rundt infrastrukturen som er kjent. - Sikre traseer med merker/skilt slik at overgraving ikke kan skje. - Forsiktig graving ved mistanke om at farlige objekter kan forekomme i området det graves i (egen håndbok i FB-varslingsrutiner). - Entreprenør må etablere egne rutiner som instruerer egne arbeidstakere om å stoppe arbeid og følge varslingsrutiner 	SHA-bestemmelser	Ent.

5. ENDRINGSBEHANDLING IHT BYGGHERREFORSKRIFTEN (BHF §8D)

Denne endringsbehandlingen gjelder kun avvik/endringer i forhold til SHA-planen, der avvik/ending gjelder for enten et eller flere av punktene under:

- **Organisasjonskartet** (ved forandring i organiseringen i prosjektet)
- **Fremdriftsplan** (ved forandring når og hvor de ulike arbeidsoperasjoner skal utføres)
- **Spesifikke tiltak** som må utføres (ved forandring i bekrivelsene av tiltak eller det oppstår nye/ukjente risikoforhold som må beskrives)

Endringsbehandlingen skal fungere begge veier, både fra byggherren til de utførende og fra de utførende til byggherren. Forsvarsbygg skal sørge for å oppdatere SHA-planen fortløpende dersom det oppstår endringer som har betydning for sikkerhet, helse og arbeidsmiljø.

- Behov for endringer skal meldes skriftlig eller muntlig til koordinator utførelse (KU) umiddelbart når forholdet oppdages, ved å benytte *skjema for endringsmelding*, registrere i RUH system kontrakt og/eller varsle i byggemøte.
- KU registrerer innmeldt/oppdaget behov for endring av SHA-planen gjennom prosjektets (byggherrens) avvikssystem rundt SHA-planen
- Beslutning om nødvendig tiltak tas av byggherren ved PL/BL i samråd med KU, samt anleggsleder eller tilsvarende hos de utførende
- Informasjon om endring og tiltak sendes til alle iht. distribusjonslisten
- SHA-planen oppdateres av vedkommende som står som ansvarlig i tabellen i kap. 1.